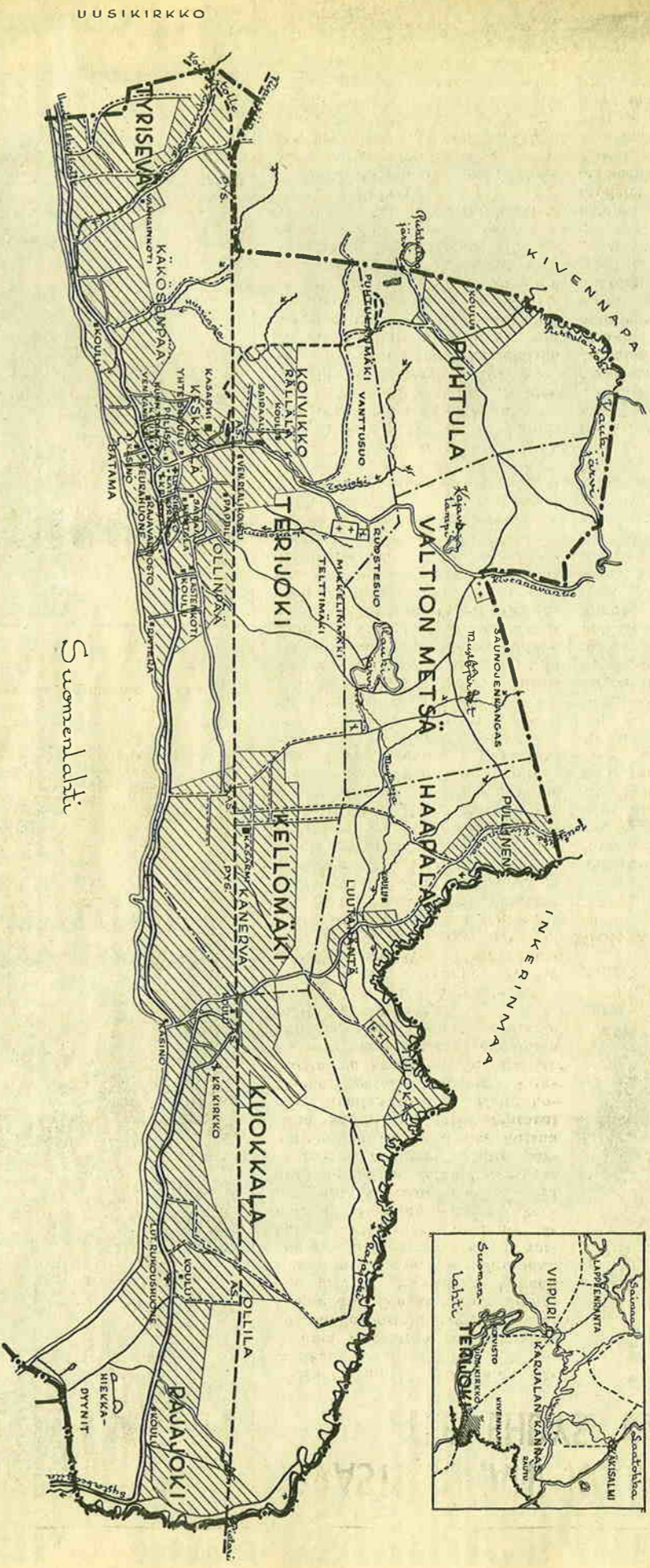
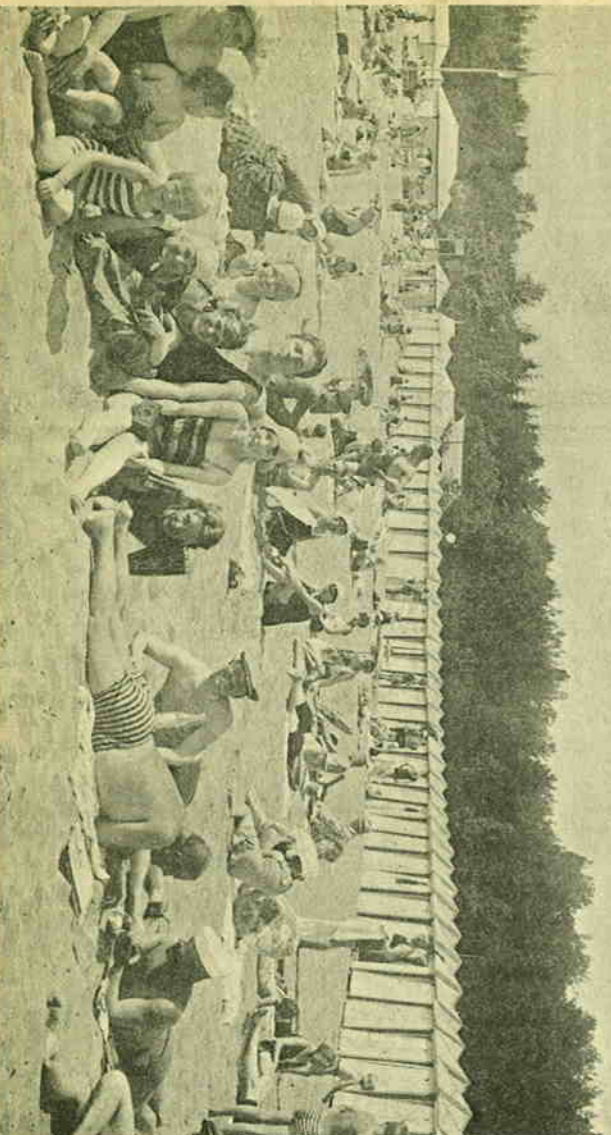
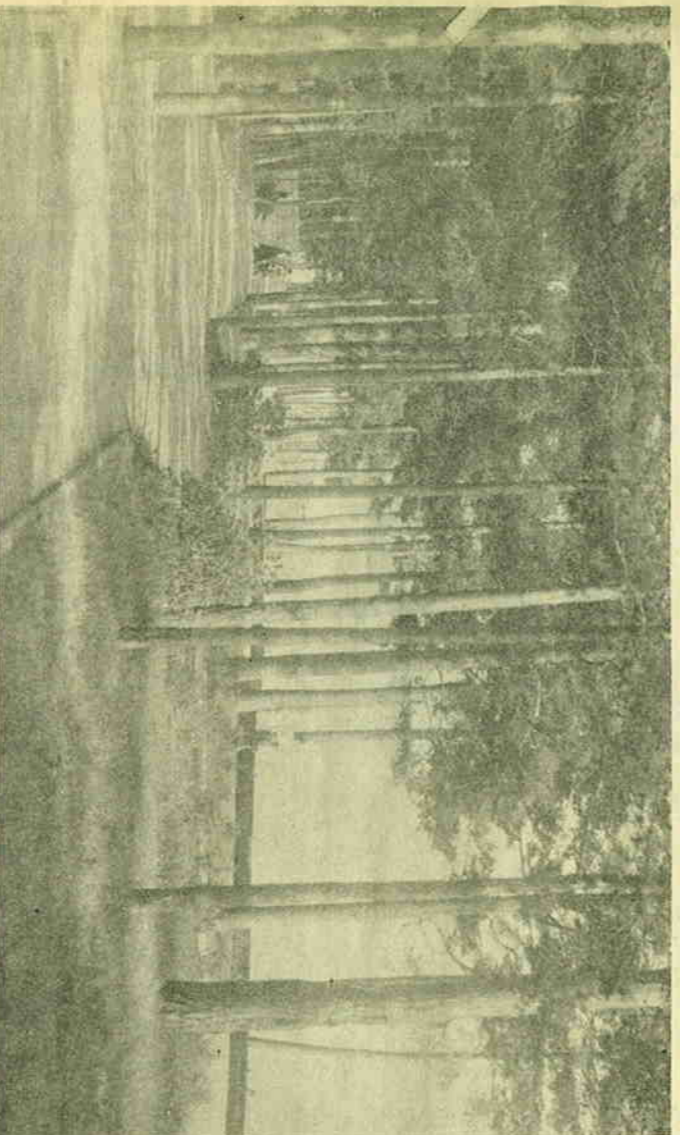

Pitäjä pitäjältä

TERIJOKI

... OLI PITKÄ, KAPEA JA ILOINEN

Terijoki sijaitti, kuten yllä olevasta valokopiosta näkyy, aivan kaakkoisella rajalla, josta Leningradin kaupunkin Rajajoen sillalta oli matkaa noin 35 kilometriä.

Terijoen kuntaa rajoittivat lännessä Uudenkirkon kunta, pohjoisessa Kivennavan kunta, idässä Rajajoen takana Neuvostoliitto ja etelässä Suomenlahti. Siinä Terijoen kehukset.

Terijoen kunta ei voi kerskua pitkällä iällään, sillä Terijoen kylä erosi Kivennavan kunnasta itsenäiseksi kunnaksi v. 1910 ja sen muut kylät vielä sen jälkeen, joten kunnalla oli ikää v. 1939 näistä 30 vuotta.

Seurakunnallisesti toiminta alkoi kuitenkin jo 1. 12. 1903 ja itsenäiseksi kirkkoherrakunnaksi määrättiin Terijoen kylä 1. 5. 1909. Asukkaita oli Terijoen syyksellä v. 1939 noin 7.200 henkeä, näistä muutamia satoja ulkomaalaisia ja ehkä enemmän kuin puolet heistä venäläisiä (emingrantteja ym.), joilla ei ollut kansalaisuutta ja näitä kutsuttiin virallisestikin »ei minikään maan kansalaisiksi».

Terijoen pitäjä oli pitkä ja kapea, pituus länsirajalta, Tyrisevältä Rajajoen sillalle noin 24 kilometriä ja keski-leveys 6—7 kilometriä, kapein Luutahännän kohdalta 4 kilometriä. Halki pitäjän sen pituussuunnassa kulki Viipuri-Pietarin välinen rautatie, joka valmistui käyttöön v. 1870. Rautatien asemat olivat lännestä lukiens Tyrisevä, Terijoki, Kellomäki, Kanervan pysäkki, Kuokkala, Ollila ja Rajajoki.

Valtateistä mainittakoon halki pitäjän kulkeva Rantatie Tyrisevältä Rajajoelle ja Kuokkalassa yhtyen Haapalan kautta Kivennavalle johtava maantie sekä Terijoen kylästä Kivennavalle Lintulan kautta kulkeva maantie. Mainitut päätiät olivat varsinkin kesäisin erittäin paljon käytössä n.s. turistiteinä ja yleisenä liikennekeinä muutenkin läpi vuoden.

Virallisia kyliä oli Terijoenlla 7, eli seuraavat: Terijoki, johon virallisesti kuului myös Kellomäen asemaseutu, Tyrisevä, Puhtula, Haapalan kylät n:o 1, 2 ja 3 (Pulinen, Luutahäntä ja Tulokas) sekä Kuokkala. Viimeksi mainittu kutsuntaniminä jakaantui vielä seuraavasti: Uusikyliä, Vanassi, Ollila ja Rajajoki. Asukasliheys kunnassa oli...

Teri-Säätiö jakanut avustuksia 20 vuodessa yht. 98.690 mk

Kun hoitokuntien toiminta 31. 12. 1946 lakkautettiin ja siirtoseurakuntien vuotta myöhemmin, jätettiin terijokelaisien yhteyden pitäjäksi ja perinteiden vaalijaksi Teri-Säätiö, Tammi-kun alkupuolella v. 1949 vahvistasi sisäasiainministeriö Teri-Säätiön säännöt ja määräsi samalla ensimmäisen hallintoneuvoston, johon kuului silloin ja kuuluu vieläkin, 9 vakinaista ja saman verran varaajaisia. Ensimmäiseen hallintoneuvoston määrättiin: rehtori Matti Salokas, rovasti Väinö Murtu, maanviljelijät Sakari Sipiläinen, Matti Vaittinen ja Emil Nikkanen, tehtailija Isakki Lahtiharju, suutarimestari Jussi Heiskari sekä kirvemlehet Paavo Luukkosen ja Jooseppi Kannus, kaikki entisiä terijokelaisia.

Maanviljelijä Sakari Sipiläinen.

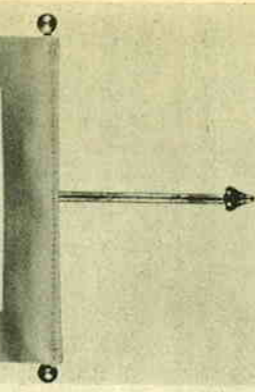
Säätiön kotipaikaksi tuli silloin Tuusula, joka edelleenkin on sama. Säätiön tarkoituksena, sen 2. §:n mukaan, on tukea ja edistää entisen Terijoen kunnan asukkaiden ja heidän jälkeläistensä henkisiä, sosiaalisia ja taloudellisia pyrintöjä.

Teri-Säätiön pääoman muodostus

Jäljelle jääneet kunnan varat, jotka hoitokunnan lakkaamisen yhteydessä jouduttiin luovuttamaan sisäasiainministeriölle, luovutettiin perustulle säätiölle arvopaperitteen heinäkuun 28. päivänä 1949. Varojen määrä tällöin oli nykymerkköiksi muutettuna mk 67.623.— Saadut lahjoitukset: 30. 7. 1949 Olga ja Vilho Linnamo 3.000 mk ja Terijoen Maatalouskehityshdistys 100 mk, 15. 8. 1949 Ollian Vapaaehtoinen Palokunta 1.772 mk, 15. 12. 1949 Terijoen Tarkastusyhdistys 32

Edellä esitetyt lisäksi ovat säätiön menoina olleet jokakesäisten Terijoki-juhlien kulut, vähäiset hallinto- ja edustus- ym. menot, mutta hyvin sijoitetuista varoista johtuen ei rahaston pääoma ole kuitenkaan vähentynyt, vaan viimeisen tilinpäätöksen mukaan ovat varat 31. 12. 1969 olleet arvopaperitteen yhteensä 104.000 markkaa. Tätä kirjoitessa Teri-Säätiön hallintoneuvoston kuuluvat puheenjohtajana maanvilji. Sakari Sipiläinen, varapuheenjohtajina Emil Mikkanen sekä hallituksen muina jäseninä opetusneuvos Vilho Hänninen, pankkivirkailija Anneli Packalen, kaupunginsihtööri Pentti Honkanen ja johtaja Ilvarti Hallenberg.

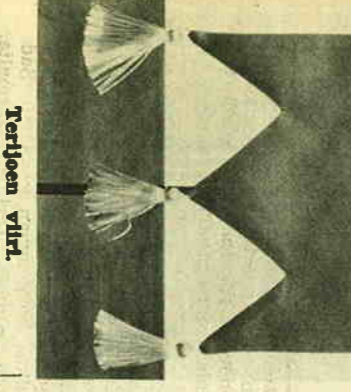
Säätiön rahastonhoitajana ja kirjuri ja kirjuri Harry ja Bertha Blohm 15.000 mk, 15. 10. 1958 ent. Terijoen Koneosuskunta 255 mk, ja ent. Terijoen Matkailuyhdistys 15 mk, 6. 8. 1959 Elin Sofia Strömsten 3.687 mk, 22. 8. 1960 ent. Terijoen Maamiesseura 1.324 mk, 21. 2. 1962 maanviljelijä Antti Nokkonen 1.000 mk, 25. 3. 1965 Hanna ja Antti Paloposki 100 mk, 30. 3. 1969 filtri Toivo J. Paloposki 500 mk ja 15. 7. 1969 Haapala N:o 1 kyläosasto 263 mk eli peruspääoma ja lahjoitukset yhteensä 102.155 mk.

Säätiön pääoman suhteen on luotettava, että edellä esitetyt tulot, loerät eivät ole suoraan verrannollisia tilien kirjanpidon kanssa, sillä lahjoituksetin liittyy osa eritasaisia arvopapereita, jotka oli merkitty nimellisarvoisina lahjakirjaan, on niiden käypä arvo ollut nimellisarvosta poikkeava ja siitä johtuu huomattavia eroja.

Säätiön peruspääomasta sen tulo vuosittain käyteen säätiön sääntöjen mukaiseen tarkoituksen huomattavasti suurin osa kuitenkin opintoavustuksiin. Kun varat ovat olleet hyvin tuottavasti ja luotettavasti sijoitettu, on Teri-Säätiö toimintansa aikana, vuosina 1949—1969 jakanut avustuksia sivistysjärjestöille, kouluille, Terijokirikon painatukseseen ym. kustannuksiin, Vanha-Äyryläpää-teoksen avustukseen ym. yht. 21.260 mk sekä opintoavustuksiin 77.430 mk, eli yhteensä 31. 12. 1969 mennessä 98.690 mk.

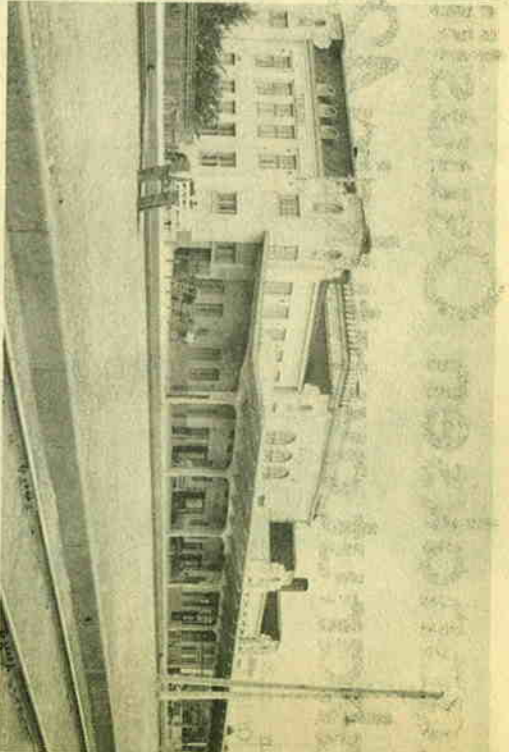

Vähäinen ei ole myöskään se työ, minkä Teri-Säätiön hallintoelimet ovat säätiön asioita hoitaessaan joutuneet suorittamaan. Vähäinen ei ole myöskään Terijoen Martinjien suorittama työ ja apu aha kesäisin Terijoki-kesäjuhlien aikana. Heille kaikille kohdistamme kunnioittavan suuret kiitoksemme.

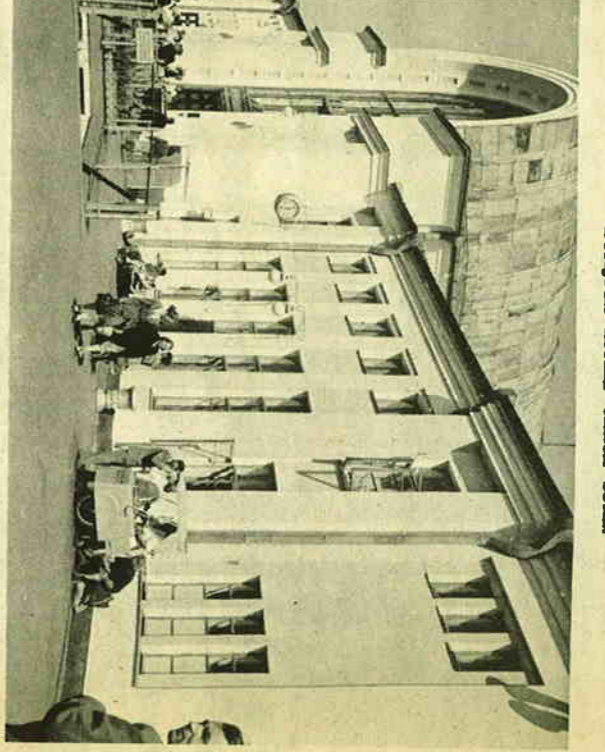
Kuten edellä on ilmennyt, on Teri-Säätiö saanut tähän mennessä 28 eri suuruisia lahjoituksia. Jokaisen lahjoittaja merkittävän komeean Terijoki-lajikirjaan, josta lahjoittaja saa oman sivunsa merkittöineen. Teri-Säätiö rohkenee edelleenkin ottaa, etteivät lahjoittajat ole vielä loppuneet, vaan että heitä tulisi lahjakirjan sivuille lisää. Pienetkin lahjoitukset otetaan kiitollisuudella vastaan. Eristen terijokelaisten jälkeistä on paljon ja heillä tuntuu olevan hyvää halua opiskeluun, joten antakaa heille tilaisuus siihen ja keruttakaa lahjoituksellanne terijokelaisten omaa säätöä. Tulkoon tässä vielä mainittuksi, että uuden perinökearen mukaan eivät sekut ja muut sukulaiset peri jätinistöä. Tämä tulisi muistaa ja ellei siis lähiomaista ole, pitäisi testamentti laatia hyvässä ajoin, joko johonkin hyväntekeväisjärjestöön tai mieluummin omalle säätöllemme, jolloin saadut varat tulisivat käytetyksi nuorisoin hyväksi.

Valtettavasti on tiedossamme jo monta sellaista tapaus, että entisen terijokelaisten ei ole tässä huolehtunut ja niin varat ovat tietysti tarpeen myös valtion kasassa, mutta vielä tarpeellisenmat ne olisivat terijokelaisten meidän nuorisomme käytössä ja omia pitäisi aina muistaa. Tätä rohkenee Tuusulassa, huhtikuun 1970.

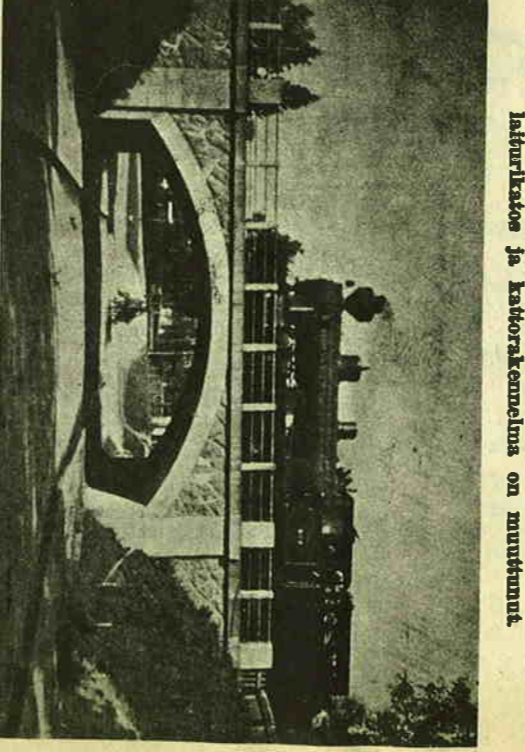
Emil Nikkanen.

Terijoen seuran oman koulu.

Terijoen nykyinen raikakasosa. Entiseen verrattuna siltä puuttuu laiturikatos ja kattorakennelma on muuttunut.

Tuttu silmäkyvävä mallekkin kuin kalleille terijokelaisme. Rautatieasemalle käännytty tie tunnetaan aikse vasemmalle.

— Kuka oli autoilija joka äskettäin tervehdytti? Hän on pyöräilykerhön puheenjohtaja.

Terijoen suomalainen yhteiskoulu — Terijoen yhteislyseo — Kannaksen yhteislyseo — Kannaksen yhteislyseo (toimitt. Ester Kähkönen) Nimestään huolimatta tämä teos on muutakin kuin koulun muistokirjaksi. Se on kappale Kannaksen kulttuurihistoriaa. Se kertoo suomalaiskansallisen hengen noususta rajaseudulla vuosisadan vaihteessa. Se kuvaa venäläisvaaraa, joka uhkasi hukuttaa Kannaksen, se kertoo siltä miten Mikko Lothien Terijoen kuntakokouksessa "pani hanttiin" kun yhdenvertaisuuslakia yritettiin soveltaa Terijoen ja mien Kuokkalaassa, Terijoen ja Kivennavalla vastattiin summitta min yhdistettävä rajapitäjä Venäjään ja siltä salmine tehtiä millaisiin uhrauksiin Terijoen yhteiskoulun perustettiin ja ylläpidettiin. Se kertoo oppilaidista ja heidän harrastuksistaan, muistelmia koulusta ja opettajista jne. Henkilöiden ja paikkain kuva löytyy varmasti monta tuttua. Kirjasta näkyy kirjain mieleenkin. — Harvalla koululla lie ne tämän verotista matkikellijulkaista. Kirjaa voi tilata (30 mk:n hinnalla) Kannaksen yhteislyseon kansallista, os. Kannaksen yhteislyseo, Lahti.